

ЖІНКА У ЗОНІ

- Упередженість ніколи не була добрим радником. Ви мене не знаєте, я не знаю вас, нащо ж колотити воду? - примирливо так каже, ніби укосьює його, ніби вона - господиня ситуації... Господи, вона гадає, що шефа так просто втихомирити!

- Не упередженість, а сумний досвід. Я вас, прекрасна пані, попереджаю: колеги ваші, борзописці, уже наслідили в пресі, наплели по три мішки вовни. За годину, за день крутнувся, кучерявий, печатку у відрядження поставив - і в Іванків, і додому: апокаліпсис з уяви малювати!.. Імена й ті попередлювали, а що вже казати про правду факту! Ще й легкома мазнати свого колегу або хто ж ще більш, як сам він, прислужився на ліквідації аварії! Ну, самі тобі Матросови преси, дивно, що досі живі-неушкоджені і реактор пихкає собі помалу, не здох од того дусту їхнього правдоловства.

"Процес пішов", тобто шеф наш пішов у розгін, як той реактор, а це надовго. І ми - позадкували. Сердешна, як вона витерпить, не наступала б на його мозолі - швидше б звільнилася...

Ви ж є хто? Фантасти, майстри апокрифів, факіри на часинку, на мент!.. Учора він "ура" кричав атомній енергетиці, сьогодні - "геть" і "ганьба". І тим, і тим заробив на калачі, заробив славу. Та яку? Знаєте, у Емілі Золя є памфлет "Чоловік-проститутка"? Як хто своєї думки не має, на кожній новій хвилі, пардон, викобелюється. Нащо думатити, як є підміна понять? Недосконала конструкція реактора - це не банкрутство атомної енергетики, мізкуєте?..

Я чекав на болгарську делегацію, яку мав везти на ЧАЕС, і нудився у кімнати Юрка, перглядаючи знічев'я ксерокопії поставарійного фольклору про Чорнобиль. "Українці - файна нація. Їм до сраки радіація". Круто. Але вже з бородою. Те, що шеф так розходився перед цією пацанкою, мене не дивувало. Вона втрапила у паузу, коли не було іноземців, кіношників, і їй випало бути кроликом, що несамохіть піде у пащу удава. Шеф уже звик до інтерв'ю, кінокамер, звик бути в центрі уваги журналістів, і ця роль монополіста на істинну в останній інстанції грала й звеличувала його.

Йому й карти в руки: починав з нічого, розстарався з інформацією для урядової комісії, накопичував банк ідей, а Юрко став першим співробітником - група міжнародних зв'язків

і засобів масової інформації. Ні хрена собі - начальник відділу є, а самого відділу, а досвіду - хоч позичай у Ганса Блікса! Ну, гаразд, раніше вертольотом можна було зустріти, кого треба, висадити в зоні. А то дзвонять з Києва - їдуть в аеропорт, містера Бернхала, керівника Комітету з ядерної енергетики, зустрічай. Вісімдесят сьомий рік, березень, а заметіль - чорти весілля гуляють, який тут вертоліт?.. У Чорнобилі тоді що пригнічувало?.. Свіженький, небобріаний, прибув з почуття обов'язку, а навколо самі військові, усі в респірааторах, і радіація - є вона чи взагалі вигадана - "не пахне, не гуде, не воняє", як казав капітан суховантажника "Севастополь" Іван Федорович.

- Ми марнуємо час, генерале.

Я почув її голос, oberжний, розважливий, і про себе усміхнувся. Щоб перебити Самого, треба геть не розумітися на психології. Він їй покаже, хто керує часом і маршрутами у зоні, невстигне й оговтатись! Коли ж раптом чуло: вона лагідно, як лисиця, крутнула хвостом, замела холодну інтонацію свого зухвальства підкупаючою простодушністю:

- Як я зрозуміла, ваш відділ - Рим, куди ведуть усі дороги (о, чорт! - я мало не підскачів - неже читає думки!) Ви берете на себе місію формування суспільної думки? Давайте їй почнемо з відділу. Кілька слів про те, чим ви займаєтесь, який маєте штат, які в кого функції, взагалі про ваших людей. Я сподіваюся, матиму честь познайомитися з кожним?

- Юро, - загував шеф без будь-якого зв'язку з її словами, - оформляй їй про-

живання: два тижні у Зеленому Мисі. А там далі побачимо. Буде виїздити з вахтовиками щоранку. І талони на харчування у "Комбінаті". Бери як для всіх. Завтра приєднаєш її до японців - вони зніматимуть сюжет біля саркофага, потім до німців - Прип'ять, теплиця, ЧАЕС. Ну, до Болгарського телебачення можна. Ці їдуть по самоселах. Китай програму, внось в ЕВМ і мені на підпис.

- Я хотіла б зайти до парткому "Комбінату" та ЧАЕС. Мені потрібні люди, які були на станції у момент аварії. І в лікарні.

- Будуть вам люди. Взагалі, ви не безнадійні, мадам. Починайте з відділу. Він того вартий. Започаткований 15 лютого 1987 року, і вже до грудня ми прийняли двісті гостей з-за рубежа. З двадцяти чотирьох капіталістичних і семи соцкраїн. Їх супроводжували більш як півтораста представників з різних організацій. У нас були англійські "Бі-Бі-Сі", "Таймс", австрійська "Фольксштиме", японська "Асахі", американські "Сі-Бі-Ес", "Нью-Йорк Таймс", "Вашингтон пост", "Чикаго трибун"...

- І журнал "Вітчизна", - автоматично гортаючи примірник з автографом, що лежав край столу, визивно перервала вона. Глузливо додала із притиском і, здалося мені, навіть презирством: - Чи нема пророка в своєму краї?! Знайшли, чим хвалитися. Передовий досвід передаємо!

- Юрко, Алік! А ця лисиця з гострими зубками! Уявляю, що вона понаписує з такою нереалізованою жовчю...

- О ні, ви й уявити собі не можете, пане Месінг. Принаймні псевдосенсації не пектиму, як "Нью-Йорк пост" другого травня. Про братську могилу і п'ятнадцять тисяч радіоактивних трупів на вулицях Києва.

Я помігив, що тримаю в руках відбитки ксерокопій, а не прочитав жодного рядка. Зате з цікавістю прислухався до розмови і наразі зауважив, що вже не хочу, щоб шеф поставив її на місце. Тим паче, що Сам не відповідав їй, а чомусь надто довго тримав паузу. Чим же він там

заповнює її? Переглядає папери? Удає крайню заклопотаність?.. І не схоже на нього - зовсім перестав хизуватися своєю всевладністю.

- У серпні ми провели міст "Київ - Чикаго". Взагалі два радіотелефонних мости, прес-конференцію в Міністерстві іноземних справ. Співробітники відділу чергують на прямому проводі. Телефон повідомили в "Актуальній камері": 5-28-05. До речі, відомий він і західним журналістам... Юро, скільки запитань поставила "Ен-ейч-кей"?

- Шість. І конкретних, і глобальних. Вони звертали до нас тричі, загалом на зв'язку були чотири години.

- А про що питали? - Інтонація її виражала нарешті розуміння нашого значення і навіть певну повагу.

- Про що?.. Про що можна питати? Радіаційна обстановка в тридцятикілометровій зоні, на ЧАЕС, у Чорнобилі. Ну, ще про вміст радіонуклідів у продуктах харчування, у воді... Різне. Бізнесмени пропонують випробувати спецапаратуру, спецодяг.

- І що ж, випробовуєте?

- Знаєте, у скількох інстанціях потрібно це узгоджувати? Не знаєте. Он англійська королева подарувала протирадіаційні протипожежні костюми, то вони так і пролежали, - наші не знали, що воно за штука... А графіт хлопчачи руками скидали. Ясно?

- Як у льоху під діжкою...